

Posudek diplomové práce

vedoucí

Jméno studenta: Bc. Petra Bobková

Název práce: Soudobé umělecko-hudební kontexty předškolní pedagogiky ve světle pedagogického výzkumu

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc.

Oponent práce: Mgr. Milena Kmentová

Diplomová práce řeší soudobé umělecko-hudební kontexty středoškolské pedagogiky v podmínkách středních pedagogických škol v České republice. Postihuje vstup umění a zvláště hudby do vědomí dítěte v předškolním věku, zabývá se osobnostním zráním, utvářením klíčových pedagogických kompetencí. Práce nezaujatě charakterizuje dobové proměny, které mají velký vliv na změny osobnostních hodnot. Odborný a společenský postoj diplomantky je opřen o celé názorové spektrum odborníků. Jako vedoucí práce jsem studentce doporučil uvádět a konfrontovat myšlenky Z. Heluse, P. Říčana, R. Palouše, W. Roschera a dalších osobností. Když autorka vymezuje osobnost, zachází k detailům, ve kterých se v rámci hudebních činností projevují emocionální a kognitivní kooperace, což kultivuje osobnostní hodnoty. Správně přibližuje psychické znaky a mechanismy percepce a apercepce. Práce má ambice se vyrovnat se širšími společenskými otázkami, proto zachází až k osvětlování psychologických pojmů jako jsou sebehodnocení, sebedůvěra, sebeúcta, sebevědomí, sebereflexe, sebeláska. V teoretické části práce je ukázáno, jak se tyto strukturální složky osobnosti utvářejí v osobnostním kontextu a v podmínkách uměleckého vzdělávání. Umění je totiž přirozeným energetizujícím zdrojem pro emocionalitu, kognitivní procesy, společenské a mravně – etické zrání osobnosti. V tomto smyslu je také osvětlena integrace a polyestetizace ve výchově.

Ve druhé kapitole je navozen historický pohled na vývoj a vztahy vnějšího prostředí a dítě předškolního věku. Vyzdvihují skutečnost, že autorka je ve svých názorech na soudobé společenské proměny střízlivě objektivní a kritická. Otevřeně popisuje negativní vlivy neoliberální a postindustriální společnosti na dítě, na jeho výchovu, poukazuje na dobové symptomy jako jsou například rozpad rodin. Ukazuje, jak fenomén tzv. svobody proměňuje osobnostní hodnoty člověka. Souhlasím s účinky současné medializované, digitalizované společnosti, s jejím častým tlakem na konzumní a materiální hodnoty, s absencí psychické a duchovní osobnostní integrace. Pozitivně hodnotím skutečnost, že diplomantka pracuje s výsledky bádání, které jsou uvedeny v různých bakalářských, magisterských a doktorských pracích. To ještě více akcentuje soudobost v náhledu na problematiku. Ve druhé kapitole také diplomantka pojednává o proměnách prostředí výchovy a hodnotí tento proces opět objektivně. Pěkně charakterizuje soudobé výchovné a vzdělávací klima v mateřských školách. V teoretické části, která je věnována změnám v rodinách, zastává autorka kritické postoje a jednoznačně se přiklání k tradičnímu rodinnému modelu. V kapitole 2.3.2 poukazuje na příkladech, jak dochází ke společenskému úpadku a jak kapitalizace v životě společnosti narušuje mravní základy, tradice, podněcuje pokles hodnoty dítěte u rodičů, porodnosti, rozhojňuje rozvodovost a soudobou nesňatkovost a zmiňuje další smutné důsledky zdivočelé kapitalizace. Některé postoje diplomantky spatřuji jako odvážné, příliš se o nich dnes nepíše a osobně s jejími názory souhlasím.

Praktická část začíná na straně 41 a má přibližně 60 stran textu, tabulek a grafů. Předmět a cíle jsou náročné, ale v celku vytvářejí pohled na dnešní dobu v hudebním, rodinném, v institucionálním a společenském smyslu. Vytrhávat jednotlivé oblasti hodnocení z celku by odporovalo například filozofii výchovy R. Palouše, který dbal na to, aby jednotlivé oblasti se nesituovaly do jednotlivostí, ale aby tvořily společný řád. Proto tak široký výzkum. Přesto je zúžen na středoškolské učitele a jejich studenty. Výhradu mám k formulování prvního cíle, které je velmi sugestivní pro respondenty. U obhajoby doporučuji formulovat úpravu této formulace.

V rámci výzkumu diplomantka neformulovala pracovní hypotézy, ale výzkumné otázky, které následně ověřovala na základě výzkumu, což akceptuji. V rámci formulace některých otázek bych ale doporučoval úpravu (výzkumná otázka č. 1). Ve výzkumné otázce č. 3 bych doplnil "...na potřebě zkvalitnění..." Diplomantka oslovila mnoho učitelů ze středních pedagogických škol. Po náročné výzkumné práci získala odpovědi od 19 pedagogů. Diplomantka nezjišťovala, jestli například mladší pedagogové mají jiné názory než předrevoluční aj. Chtěla zjistit současný stav pedagogického působení na žáky prostřednictvím jejich učitelů. Malá návratnost byla způsobena tím, že byly kladeny náročné otázky, na které respondenti odpovídali ne vždy v souladu s oficiálními pedagogickými a společenskými postoji a nebo se odpovídat obávali. Na straně 45 je I. otázka příliš sugestivní. Dotazníková šetření u studentů byla úspěšná. Diplomantka získala 94 výstupů. Otázky vedly k hlubšímu zamyšlení studentů. Povrchní otázky by byly nepotřebné z hlediska osvětlení současného stavu ve společnosti. Chci pochválit studentku za pečlivé vyhodnocení každé výzkumné otázky textem, grafem a tabulkou. Odpovědi jsou velmi zajímavé, podnětné pro celospolečenské řešení kritické situace v českém výchovném a vzdělávacím systému.

Velmi užitečné jsou výsledky výzkumu, který uskutečnila diplomantka s učiteli středních pedagogických a vyšších odborných škol. Výpovědi dávají přednost mravní výchově před estetickou. Z odborného pohledu má ale estetická výchova těsnou vazbu i s mravní (etickou) výchovou. Tyto souvislosti je třeba více osvětlovat a v tomto smyslu je nezbytné posilovat společenskou osvětu. V subkapitole 4.2.5 je třeba lépe formulovat otázku, aby nebyla sugestivní. Jinak výzkum potvrzuje potřebu více prosazovat hudební výchovu do života mateřských škol. Vyhodnocení jednotlivých otázek je kvalitní, je třeba se jimi zabývat, odborně je publikovat. Na závěr diplomantka uvádí nejdůležitější výsledky, které mají společenský a odborný význam.

Stylisticky a gramaticky je práce kvalitní, čerpá ze 66 titulů české, slovenské a anglické odborné literatury a dále z 9 internetových zdrojů.

Otázky k obhajobě:

1. Uveďte zásadní proměny rodiny a tento stav dejte do různých kontextů vzdělávacího, ekonomického, mravně-etického a uměleckého.
2. Jak může hudba ovlivnit život soudobé společnosti?
3. Charakterizujte na základě výsledků výzkumu hlavní soudobé potřeby změn ve školství.

Práci doporučuji k obhajobě. Hodnotím ji známkou

V Praze dne 7.5.2016

doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc.
vedoucí práce

Diplomová práce čítá 111 stran textu, obsahuje 25 tabulek, 30 grafů 9 internetových zdrojů a 66 titulů české, slovenské a anglické literatury.